

Sygn. akt I C 1121/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Wojciech Langer

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa R. N. i (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.

przeciwko K. M.

o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej

I umarza postępowanie w części obejmującej żądanie zgłoszone w pozwie przez powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.;

II uznaje za bezskuteczną względem powoda R. N. czynność prawną W. M. (1) w postaci oświadczenia o uznaniu długu wobec K. M. z tytułu świadczeń alimentacyjnych wynikających z umowy z dnia 2 marca 2010 r. w łącznej kwocie 142.500 zł, dokonanej w Kancelarii Notarialnej we W. przed M. W. jako zastępcą notariusza I. K., w dniu 19.12.2014 r., repertorium A nr (...), któremu to powodowi przysługuje wierzytelność względem W. M. (1) w kwocie 200.000 zł, wynikająca z aktu notarialnego Rep. A nr (...) z dnia 11 grudnia 2012 r., sporządzonego w Kancelarii Notarialnej we W. przy ul. (...) przed notariuszem K. K., któremu postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 8 maja 2013 r. nadana została sądowa klauzula wykonalności w sprawie o sygn. akt XI Co 766/13;

III zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 5.371 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1121/15

UZASADNIENIE

Powodowie R. N. i (...) spółka z o.o. z siedzibą we W. domagali się w pozwie uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej w akcie notarialnym rep. A nr (...) przed notariuszem M. W., w której dłużniczka W. M. (1) złożyła oświadczenie o uznaniu długu wobec pozwanej K. M. z tytułu świadczeń alimentacyjnych wynikających z umowy z dnia 1.04.2010 r. w łącznej kwocie 142.000zł.

W uzasadnieniu wskazali, że są wierzycielami matki pozwanej W. M. (1) z tytułu wierzytelności wynikającej z aktu notarialnego z dnia 11.12.2012 r., któremu postanowieniami Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 8.05.2013 r. wydanymi w sprawach o sygn. akt XI Co 763/13 i XI Co 766/14 nadana została klauzula wykonalności. Wobec dłużniczki W. M. (1) wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej M. J. pod sygnaturą Km 378/13. W toku tego postępowania, po powzięciu wiadomości o wyznaczonej dacie licytacji nieruchomości, dłużniczka dokonała w dniu 19.12.2014 r. uznania długu z tytułu zaległych świadczeń alimentacyjnych wynikających z umowy alimentacji z 1.04.2010 r., które obowiązana była spełnić na rzecz swojej córki K. M. w kwocie 142.000 zł. Wobec braku zapłaty długu pozwana w terminie 3 dni od dnia uznania długu tj. 22.12.2014 r. wystąpiła z wnioskiem o nadanie w/w aktowi sądowej klauzuli wykonalności, co nastąpiło postanowieniem z 5.01.2015 r. W dniu 7.01.2015 r. dłużniczka złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co spowodowało włączenie pozwanej jako wierzyciela do toczącego się postępowania egzekucyjnego i uwzględnienie przysługującej jej wierzytelności w planie podziału środków z uzyskanej licytacji z

pierwszeństwem wobec wierzytelności powodów. Mając to na uwadze powodowie domagali się uznania czynności uznania długu za bezskuteczną w stosunku do nich jako działanej z pokrzywdzeniem wierzycieli.

W odpowiedzi na pozew pozwana K. M. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wskazała, że podstawą zawarcia kwestionowanej umowy alimentacyjnej były stosunki rodzinne, jakie łączyły pozwaną i jej matkę - W. M. (1). Wyjaśniła dalej, że rodzice pozwanej od kilku lat byli w separacji faktycznej i w rzeczywistości opieką i wychowaniem pozwanej zajmował się ojciec S. M. (1). Pozwana pomimo tego, że zameldowana jest przy ul. (...) we W., gdzie mieszka jej matka, to faktycznie przez dłuższy czas mieszkała z ojcem. K. M. z matką pozostawała w konflikcie. W. M. (1) nie ponosiła żadnych kosztów utrzymania córki. W tej sytuacji uzasadnione jest to, że matka pozwanej W. M. (1), kierując się swoim rodzicielskim obowiązkiem, dokonała czynności uznania długu alimentacyjnego względem swojej córki. Pozwana poza tym dodała, że uznanie długu jest czynnością deklaratoryjną potwierdzającą tylko istniejące zobowiązanie, jakie niewątpliwie pomiędzy pozwaną a jej matką istniało.

Powód ad. 2 (...) spółka z o.o. z siedzibą we W. w piśmie procesowym z 13.05.2013 r. cofnął powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia. Wskazał, że w toku niniejszego procesu dłużniczka W. M. (1) spłaciła należność, której ochrony powód dochodził w niniejszym postępowaniu, wobec czego roszczenie powoda wygasło.

Pozwana w odpowiedzi na pismo powoda ad. 2 wniosła o oddalenie wniosku powoda o zasądzenie kosztów postępowania w zakresie cofniętego powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. N. od 1996r. związany był bardzo blisko z rodziną pozwanej, a zwłaszcza z jej rodzicami W. i S. M. (1). Przez wiele lat były to relacje bardzo zażyłe. Obie rodziny spędzały ze sobą dużo czasu, właściwie razem wychowywali swoje dzieci, wspólnie jeździli na wakacje. Powód jest ojcem chrzestnym pozwanej K. M.. Pomiedzy powodem a ojcem pozwanej - S. M. (1) nawiązana została również współpraca gospodarcza. Założyli oni kilka spółek prawa handlowego, których byli udziałowcami. W okresie lat 2001- 2005 nastąpił trudny okres w ich działalności gospodarczej. Pojawiły się problemy finansowe. Zaczęły także narastać problemy pomiędzy powodem a S. M. (1). Ostatecznie pod koniec roku 2011 doszło do rozłamu we współpracy. W całym 2012 r. obie strony, tj. S. M. (1) i R. N., podejmowały próby wzajemnego rozliczenia się.

(dowód: przesłuchanie powoda R. N., e-protokół z 16.06.2016r. 02:34- 43:53, zeznania świadka W. M., e-protokół z 19.11.2015r. 06:33-59:40, uzupełniające zeznania W. M., e-protokół z 17.03.2016r. 05:43 – 20:57, zeznania S. M. (1), e-protokół z 12.05.2016r. , 02:57- 35:12, przesłuchanie pozwanej K. M., e-protokół z 06.09.2016r. 44:06- 01:254:21).

S. M. (1) zobowiązany był wobec R. M. do zapłaty kwoty 400.000 zł tytułem zapłaty ceny sprzedaży udziałów spółki (...) S.A. z siedzibą we W..

Dla zabezpieczenia istniejącego roszczenia W. M. (1) złożyła w akcie notarialnym z dnia 11.12.2012r. poręczenie majątkowe na mocy którego zobowiązała się wspólnie ze swoją córką B. M. dokonać zapłaty na rzecz powoda ad 1 R. N. ceny z umowy sprzedaży udziałów (...) akcji w kapitale zakładowym spółki (...) S.A. z siedzibą we W. na wypadek gdyby nabywca akcji S. M. (2) nie dokonał zapłaty umówionej ceny ustalonej na łączną kwotę 400.000zł. Dodatkowo w ramach umowy poręczenia W. M. (1) i B. M. złożyły oświadczenia o poddaniu się egzekucji. W § 5 ust. 2 aktu notarialnego ustalono, że warunkiem prowadzenia egzekucji z tego aktu jest brak dokonania zapłaty przez poręczyciela na rzecz R. N. całości bądź części wskazanej w ust. 1 kwoty, w razie powstania obowiązku jej zapłaty i pomimo uprzedniego wezwania do zapłaty skierowanego do S. M. (1). Postanowieniami Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabrycznej z dnia 8.05.2013 r., wydanymi w sprawach o sygn. akt XI Co 763/13 i XI Co 766/14, aktowi notarialnemu z 11.12.2012 r. nadana została klauzula wykonalności.

(dowód: akt notarialny z 11.12.2012r. k. 29-32, postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabrycznej z 8.05.2013r. - k. 33-34)

Wnioskiem z 17.05.2013 r. R. N. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko poręczycielkom, albowiem S. M. (1) nie uregulował zobowiązania wobec R. N.. Postępowanie egzekucyjne prowadzone było i jest nadal przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej M. J. pod sygnaturą Km 378/13.

(dowód: wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z 17.05.2013 r., k. 35-37)

W toku postępowania egzekucyjnego o sygn. akt Km 378/13, postanowieniem z 4.12.2014r. wyznaczona została licytacja ruchomości dłużniczki w postaci samochodu marki (...). Komornik w toku tego postępowania dokonał także zajęcia udziałów W. M. (1) i B. M. w spółkach prawa handlowego ((...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o.).

(dowód: postanowienie komornicze z 4.12.2014 r., k. 45 -47, przesłuchanie powoda R. N., e-protokół z 16.06.2016r.)

Dłużniczka W. M. (1) dokonała w dniu 19.12.2014 r. uznania długu z tytułu zaległych świadczeń alimentacyjnych wynikających z umowy alimentacji z 1.03.2010 r., które obowiązana była spełnić na rzecz swojej córki K. S., w łącznej kwocie 142.500 zł, do dnia 22.12.2014 r. Miesięczne zobowiązanie alimentacyjne ze strony W. M. (1) określone zostało na kwotę 2.500 zł, na którą to sumę składać miały się koszty terapii konnej córki, zakup odpowiedniego sprzętu do jazdy konnej, koszty wyżywienia, odzieży i innych codziennych wydatków. W zakresie swojego zobowiązania W. M. (1) poddała się egzekucji w trybie art. 777 par.1 pkt 4 k.p.c.

(dowód: oświadczenie o poddanie się egzekucji z 19.12.2014 r., k. 48-50)

Wobec braku zapłaty długu pozwana K. M. w terminie 3 dni od dnia uznania długu tj. 22.12.2014 r. wystąpiła z wnioskiem o nadanie w/w aktowi sądowej klauzuli wykonalności, co nastąpiło postanowieniami Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z 5.01.2015 r.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z 5.01.2015r., k.51)

W dniu 7.01.2015 r. pozwana złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co spowodowało włączenie pozwanej jako wierzyciela do toczącego się z wniosku powoda postępowania egzekucyjnego (Km 378/13) i uwzględnienie przysługującej jej wierzytelności w planie podziału środków z uzyskanej licytacji z pierwszeństwem wobec wierzytelności powodów.

(dowód: wniosek egzekucyjny z 7.01.2015r. k. 52, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z 8.01.2015r. k. 53, plan podziału z 5.01.2015r. k. 54-55, zarzuty wierzyciela R. N. do planu podziału sumy uzyskanej z licytacji ruchomości- k. 56-58)

Zajęty w toku prowadzonej egzekucji pojazd marki (...) sprzedany został w dniu 5.01.2015r., a środki rozdysponowane pomiędzy wierzycieli, już z uwzględnieniem kolejności zaspokojenia po dokonanej czynności uznania długu alimentacyjnego z 19.12.2014 r. Z uzyskanej w wyniku licytacji kwoty 25.138,33 zł powodowie uzyskali 4.202,67 zł.

(dowód: przesłuchanie powoda R. N., e-protokół z 16.06.2016r. 02:34- 43:53, zeznania świadka W. M., e-protokół z 19.11.2015r. 06:33-59:40, uzupełniające zeznania W. M., e-protokół z 17.03.2016r. 05:43 – 20:57, zeznania S. M. (1), e-protokół z 12.05.2016r. , 02:57- 35:12, przesłuchanie pozwanej K. M., e-protokół z 06.09.2016r. 44:06- 01:254:21)

W. M. (1) i B. M. w odrębnym postępowaniu wytoczyły powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z 11.12.2012 r. zawierającego umowę poręczenia wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji na podstawie art 777 § 1 pkt 5 k.p.c. Postępowanie toczy się obecnie przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu pod sygnaturą I C 829/13. W ramach tego postępowania Sąd Okręgowy we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 29.05.2013 r. tytułem zabezpieczenia powództwa zawiesił prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej M. J. postępowanie egzekucyjne w sprawie egzekucyjnej Km 378/13.

(dowód: dokumenty z akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu I C 829/13)

Powód ad. 2 był wierzycielem W. M. (1) z tytułu zasądzonych prawomocnym orzeczeniem kosztów sądowych w wysokości 377 zł. Z wniosku spółki (...) z dnia 25.11.2014 r. wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnicze W. M. (1) (Km 1221/14), a następnie powód ad. 2 przystąpił do prowadzonej egzekucji z wniosku powoda ad. 1. Ze względu na spłatę wierzyciela postępowanie niniejsze zostało zakończone w dniu 3.12.2015r.

(dowód: wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z 25.11.2014 r., k.39-40, postanowienie o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego, k.250)

Odrębnie toczy się postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt KMS 277/15 z wniosku Sądu Okręgowego we Wrocławiu przeciwko W. i B. M. o zapłatę solidarnie kwoty 20.000zł tytułem kosztów postępowania sądowego i grzywny 500zł w stosunku do każdej z nich w związku z cofniętym zwolnieniem od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie. Postępowanie egzekucyjne nie zostało zakończone. W toku prowadzonej egzekucji nie udało się dokonać zajęcia wierzytelności, która mogłaby służyć zaspokojeniu roszczenia.

(dowód: akta komornicze KMS 277/15)

W. M. (1) była zatrudniona z wynagrodzeniem 1.470zł w spółce (...) sp. z o.o. sp. k. od roku 2004 do 28.12.2013r.

(dowód: świadectwo pracy W. M. (1) z 28.12.2013 r., k. 235-236)

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej dochody W. M. (1) wynosiły: w roku 2010 - 46.067,63zł, w roku 2011 - 24.595,86zł, w roku 2012 -711.137,40zł i w roku 2014 - 17.555,60zł.

(dowód: zestawienie dochodów za lata 2010-2014 z US W. - k. 220)

W. M. (1) jest współwłaścicielem nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) oraz nieruchomości przy ul. (...).

Na nieruchomości przy ul. (...) we W. ustanowiona została na rzecz powoda hipoteka przymusowa, która jest obecnie jedynym zabezpieczeniem jego wierzytelności.

(dowód: przesłuchanie powoda R. N., e-protokół z 16.06.2016r. 02:34- 43:53, zeznania świadka W. M., e-protokół z 19.11.2015r. 06:33-59:40, uzupełniające zeznania W. M., e-protokół z 17.03.2016r. 05:43 – 20:57, zeznania S. M. (1), e-protokół z 12.05.2016r. , 02:57- 35:12, przesłuchanie pozwanej K. M., e-protokół z 06.09.2016r. 44:06- 01:254:21)

W. M. (1) była właścicielem 550 udziałów o wartości 550.000 zł w spółce (...) sp. z o.o., a także 46 udziałów o wartości 46.000 zł w spółce (...).

Umową z 9.10.2013 r. W. M. (1) zakupiła 6 udziałów w spółce Przedsiębiorstwo Budownictwa Instalacyjnego (...) sp. z o.o. za łączną kwotę 6.000 zł, przy czym wcześniej wspólnie z pozostałymi kupującymi - M. P. i M. S. uiszcza już sprzedającemu kwotę 20.000zł

(dowód: kserokopia aktu notarialnego umowy sprzedaży udziałów -k. 251, zeznania)

W dniu 28.06.2013 r. powódka udzieliła Przedsiębiorstwu Budownictwa Instalacyjnego (...) sp. z o.o. pożyczki na kwotę 150.000zł

(dowód: umowa pożyczki z 28.06.2013r. k. 101, zeznania świadka W. M., e-protokół z 19.11.2015r. 06:33-59:40, uzupełniające zeznania W. M., e-protokół z 17.03.2016r. 05:43 – 20:57)

Dnia 10.06.2014r. powódka dokonała sprzedaży udziałów w spółce Przedsiębiorstwo Budownictwa Instalacyjnego (...) sp. z o.o. na rzecz T. P.. Cena sprzedaży ustalona została na kwotę 46.000zł

(dowód: akt notarialny – umowa z 10.06.2014r. k. 103-105)

Sąd zważył, co następuje :

Powód wystąpił z powództwem o uznanie czynności prawnej- oświadczenia o uznaniu długu wobec pozwanej K. M. - za bezskuteczną w stosunku do niego (art. 527 k.c.).

Stosownie do przepisu art. 527 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Zgodnie zaś z § 3 art. 527 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Do uwzględnienia powództwa muszą być spełnione kumulatywnie następujące przesłanki:

- istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności,
- dokonanie przez dłużnika z „osobą trzecią” czynności prawnej,
- dokonanie przez dłużnika czynności „z pokrzywdzeniem wierzycieli”, a zarazem takiej, z której „osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową”,
- dokonanie przez dłużnika czynności „ze świadomością pokrzywdzenia”,
- działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Przy czym ocena zaistnienia wskazanych przesłanek musi być odniesiona do stanu faktycznego, powołanego i udowodnionego przez strony. Powód, stosownie do treści art. 6 k.c. musi zatem wykazać swoją wierzytelność, korzyść majątkową, która weszła do majątku osoby trzeciej, stan niewypłacalności lub powiększenia niewypłacalności po stronie dłużnika i świadomość obu stron zaskarżonej czynności, co do pokrzywdzenia wierzyciela.

Powodowie przedłożonymi dokumentami wykazali, że posiadają w stosunku do dłużniczki W. M. (1) wierzytelność godną ochrony prawnej, stwierdzoną w tytułach wykonawczych stanowiących podstawę prowadzonego postępowania egzekucyjnego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej M. J. pod sygnaturą Km 378/13. (Istnienie powyższego tytułu wykonawczego w stosunku do powoda ad. 1. kwestionowane jest obecnie w toczącym się z powództwa W. M. i B. M. postępowaniu I C 829/13 o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Postępowanie nie zostało zakończone).

Również, co istotne i co nie było kwestionowane przez pozwaną, do chwili obecnej, wierzytelność ta nie została w całości zaspokojona, ani dobrowolnie, ani też w drodze egzekucji. W tym miejscu można więc stwierdzić, że została spełniona pierwsza i podstawowa przesłanka warunkująca możliwość zaskarżenia czynności prawnej dłużnika, wynikająca z treści art. 527 § 1 kc, tj., istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności.

Nie ulega również wątpliwości, że w dniu 19.12.2014 r. dłużniczka W. M. (1) dokonała uznania długu z tytułu zaległych świadczeń alimentacyjnych wynikających z umowy alimentacji z 1.03.2010 r., które obowiązana była spełnić na rzecz swojej córki K. M. w kwocie 142.500 zł i w tym zakresie poddała się egzekucji wprost z aktu notarialnego na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 kodeksu postępowania cywilnego. Wobec braku zapłaty długu pozwana K. M. w terminie 3 dni od dnia uznania długu tj. 22.12.2014 r. wystąpiła z wnioskiem o nadanie w/w aktowi sądowej klauzuli wykonalności, co nastąpiło postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z 5.01.2015 r. Zaraz

potem, w dniu 7.01.2015 r., pozwana złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co spowodowało włączenie pozwanej jako wierzyciela do toczącego się z wniosku powoda postępowania egzekucyjnego (Km 378/13) i uwzględnienie przysługującej jej wierzytelności w planie podziału środków z uzyskanej licytacji z pierwszeństwem wobec wierzytelności powodów.

W powyższym kontekście należy wskazać, że oświadczenie o poddaniu się egzekucji uznać można za jednostronną czynność materialnoprawną, a nie procesową. Przy tym skutki tej czynności mają charakter procesowy, powstaje bowiem tytuł egzekucyjny (zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 4.12.2013 r., III CZP 85/13, OSNC 2014/3/28). Przedmiotem skargi pauliańskiej mogą być zaś czynności prawne - niezależnie od tego, czy będą to czynności prawne jednostronne czy dwustronne, odpłatne czy nieodpłatne, dokonane w sposób dorozumiany lub wyraźny. Uznać zatem należy, że istnieje dokonana przez dłużnika czynność prawna, która może być przedmiotem tzw. skargi pauliańskiej, o której mowa w art. 527 § 1 k.c.

Odnosząc się z kolei do kwestii istnienia kolejnej przesłanki ochrony wierzyciela z tytułu skargi pauliańskiej, tj. pokrzywdzenia wierzyciela, a ściślej dokonania czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela, zauważyć należy, iż zgodnie z § 2 art. 527 k.c. czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny lub stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem zaskarżonej czynności. W doktrynie oraz w orzecznictwie na ogół przyjmuje się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1249; wyrok SA w Warszawie z dnia 19.11.1997 r., I ACa 737/97, Apel. W-wa 1998, nr 4, poz. 36; wyrok SN z dnia 24.01.2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736; wyrok SA w Katowicach z dnia 11.07.2013 r., I ACa 417/13, LEX nr 1349916). Przyjmuje się, że pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność lub utrudnienie albo opóźnienie zaspokojenia wierzyciela. Zaskarżona może być tylko czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika.

Zwrócić jednocześnie należy uwagę, że dłużnicy alimentacyjni coraz częściej - ze względu na przyjętą w art. 1025 k.p.c. kolejność zaspokajania wierzyciela z kwoty uzyskanej z egzekucji, w której zasadą uprzywilejowania objęte zostały należności alimentacyjne - dobrowolnie poddają się egzekucji w akcie notarialnym, który będąc tytułem egzekucyjnym, po uzyskaniu klauzuli wykonalności zostaje przedstawiony do wykonania wyłącznie w celu pozbawienia innych wierzycieli możliwości zaspokojenia. W takim przypadku interesy innych wierzycieli mogą zostać naruszone wskutek prowadzenia egzekucji należności alimentacyjnych w następstwie dobrowolnego poddania się egzekucji w akcie notarialnym.

W konsekwencji, w judykaturze (zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 4.12.2013 r., III CZP 85/13, OSNC 2014/3/28) przyjmuje się, że potrzeba ochrony interesu prawnego osoby trzeciej może wystąpić w przypadku konkurencji egzekwowanych należności i konieczności zastosowania zasady pierwszeństwa zaspokojenia należności alimentacyjnych (art. 1025 § 1 pkt 2 k.p.c.). Gdy zaś egzekucja należności alimentacyjnych uniemożliwia zaspokojenie wierzytelności innego wierzyciela, może on w drodze powództwa przeciwko osobie, na której rzecz egzekwowane są należności alimentacyjne, żądać uznania na podstawie art. 527 i nast. k.c., że przysługuje mu prawo zaspokojenia swej wierzytelności przed egzekwowanymi należnościami alimentacyjnymi (zob. w/w uchwała SN z dnia 4.12.2013 r.; a także uchwała SN z dnia 11.10.1980 r., III CZP 37/80, OSNCP 1981, nr 4, poz. 48; uchwała z dnia 17.06.2010 r., III CZP 41/10, OSNC 2011, nr 1, poz. 5 oraz wyrok SN z dnia 14.11.2008 r., V CSK 163/08). Odpowiedź na pytanie, czy wierzycielowi w ogóle przysługuje ochrona prawna w postaci możliwości usunięcia przeszkód na drodze do wyegzekwowania jego należności pieniężnej od osoby fizycznej, może być bowiem wyłącznie twierdząca. W systemie prawnym opartym na zasadzie równości - w sensie równouprawnienia - stron, a więc także równouprawnienia wierzyciela i dłużnika, wierzyciel nie może być bezradny wobec osób, które utrudniają albo wręcz uniemożliwiają realizację jego prawem chronionego interesu w drodze realizacji nienależnej wierzytelności (zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 11.10.1980 r., III CZP 37/80, OSNCP 1981, nr 4, poz. 48). Środkiem prawnym, który służy wierzycielowi w sytuacji, gdy egzekucja należności alimentacyjnych uniemożliwia zaspokojenie

wierzytelności innego wierzyciela, jest skarga pauliańska. Pokrzywdzenie wierzyciela przejawia się przy tym w egzekucji należności alimentacyjnych uniemożliwiającej zaspokojenie wierzytelności innego wierzyciela ze względu na konieczność zastosowania zasady pierwszeństwa zaspokojenia należności alimentacyjnych (art. 1025 § 1 pkt 2 k.p.c.). Pokrzywdzenie oznacza bowiem niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (zob. wyrok SN z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/2000, Biul. SN 2002, nr 5, s. 11; a także wyrok SN z dnia 14.02.2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375) - choć wierzytelność nadal figuruje jako aktyw w majątku wierzyciela, prognozy co do jej realizacji w przyszłości ulegają pogorszeniu (wyrok SN z dnia 29.06.2004 r., II CK 367/2003, niepubl.).

Na tle powyższego zauważyć należy, że w rozpoznawanej sprawie powód ad 1 wszczął przeciwko dłużnicze postępowanie egzekucyjne, w którym uwzględniona została wierzytelność pozwanej z pierwszeństwem w stosunku do wierzytelności powoda. Należności alimentacyjne (zgodnie art. 1025 § 1 pkt 2 k.p.c.) korzystają z zasady pierwszeństwa zaspokojenia przed wierzytelnością powoda. Z przedstawionego planu podziału z dnia 5.01.2015 r. wynika, że wierzytelność powoda R. N. klasyfikowana jest w grupie 9 i zostanie zaspokojona dopiero po uwzględnieniu wierzytelności pozwanej z grupy 2. Wierzytelności umieszczane w planach podziału będą więc odpowiednio pomniejszone wskutek pierwszeństwa wypłaty należności na rzecz pozwanej i doprowadzić to może do tego, że ostatecznie wierzytelność powoda nie zostanie zaspokojona. Dłużniczka bowiem nie dysponuje odpowiednim majątkiem, który pozwalałby w toku egzekucji zaspokoić wszystkie wierzytelności. Potwierdzają to wyniki prowadzonych postępowań egzekucyjnych wobec W. M. (1), w których nie udało się pozyskać kwot potrzebnych do zaspokojenia jej zobowiązań wobec innych podmiotów. Tak jest m.in. w postępowaniu prowadzonym pod sygn. KMS 277/15 z wniosku Sądu Okręgowego we Wrocławiu przeciwko W. i B. M.. Zaspokojeniu przez pozwaną uległa jedynie wierzytelność powoda ad. 2 w kwocie 377zł (Km 1221/14). Co do wyniku postępowania z wniosku powoda ad 1 nie można w chwili obecnej orzec o jego bezskuteczności, albowiem zostało ono zawieszono. Niemniej w toku dotychczasowych czynności dokonano jedynie jednej licytacji z ruchomości, z czego powód, po uwzględnieniu pierwszeństwa zaspokojenia wobec pozwanej, uzyskał zaledwie kwotę 4.202,67 zł.

Jednocześnie, zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdza istnienia zobowiązania dłużniczki wobec pozwanej mającej wynikać z tego, że dłużniczka nie wykonywała obowiązku alimentacyjnego wobec swojej córki, w tym poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie córki. Oznacza to, że zadłużenie dłużniczki z tytułu zaległych alimentów określone na kwotę łącznie 142.500 zł w istocie nie istniało, a co za tym idzie dłużniczka dobrowolnie uznała dług i poddała się egzekucji w celu pozbawienia powoda możliwości zaspokojenia jego wierzytelności w związku z przyjętą w art. 1025 k.p.c. kolejnością zaspokajania wierzyciela z kwoty uzyskanej z egzekucji, w której zasadą uprzywilejowania objęte zostały należności alimentacyjne.

Wniosek taki potwierdza całokształt okoliczności ustalonych w sprawie. Po pierwsze mało wiarygodne wydaje się, że powódka nie zamieszkiwała z matką i pozostałym rodzeństwem przy ul (...) we W. (gdzie zresztą cały czas jest zameldowana), a w 2009 r. przeprowadziła się do odrębnego, 2- pokojowego mieszkania, gdzie miała przebywać z ojcem, jego bratem i rodziną brata. Okoliczności tej nie potwierdzają żadne dowody w sprawie. Powód, który przez szereg lat utrzymywał ściśle relacje z rodziną M. wskazał, że pozwana i jej matka cały czas zamieszkiwały razem. I tym zeznaniom, w kontekście całego materiału dowodowego, Sąd dał wiarę. Nawet gdyby jednak uznać, że pozwana nie mieszkała ze swoją matką, to i tak nie sposób uznać, że obowiązek alimentacyjny na rzecz pozwanej w ogóle powstał. Niewiarygodne wydają się zeznania W. M. (1), że przez cały 5- letni okres objęty umową nie łożyła ona w ogóle na utrzymanie swojej córki. Tłumaczyła tę sytuację jedynie tym, że pozwana od zawsze miała „trudny” charakter i to rodziło pomiędzy matką i córką konflikty. Pozwana podaje dalej, że wróciła do swojej matki w sierpniu 2015 r., ale nadal mieszka jakby osobno i na jej utrzymanie łożył wciąż jedynie ojciec; W. M. (1) zaś w tych kosztach w ogóle nie partycypowała. Kwota ustalonych alimentów w **wysokości 5 tys. zł miesięcznie** również jawi się jako całkowicie nieuzasadniona i zawyżona. Pozwana nie przedstawiła żadnych rachunków, ani nie wskazała na żadne wiarygodne okoliczności co do takich wysokich kosztów utrzymania dziecka. Próba dowodzenia na okoliczności stanu zdrowia pozwanej i konieczności prowadzenia kosztowej rehabilitacji, chociażby za pomocą koni, nie była skuteczna. Sąd zobowiązał pozwaną do przedłożenia pełnej historii choroby na co pozwana przedstawiła jedynie dowody leczenia neurologicznego z wczesnego dzieciństwa pozwanej (lata 1996-1998), a więc sprzed kilkunastu lat (k.

237-240, k. 283-288). Z dokumentów tych wynika, że pozwana K. M. jeszcze w okresie prenatalnym doznała wylewu okołoporodowego, co skutkowało powstaniem torbieli okołokomorowej. Nie wykazała jednak, że istnieje obecnie konieczność poddawania się jakiegokolwiek terapii (nie wynika to z dokumentacji z 9.04.2013r.- k. 241, z 26.06.2016r.-k.289-290, z 29.06.2016r. - k. 291). Brak jest jakichkolwiek medycznych dokumentów potwierdzających, że pozwana kwalifikowana jest na rehabilitację konną. Pozwana potwierdziła jednocześnie, że nie jest pod stałą opieką neurologa, jedynie doraźnie korzysta z takiej pomocy, nie była jednak w stanie wskazać żadnego lekarza, który takiej doraźnej opieki jej udziela. Brak też dokumentów na konieczność ponoszenia kosztów dogoterapii, na które również się powoływała. W związku z tym nie mogą zostać zaaprobowane twierdzenia pozwanej i jej matki w zakresie ponoszonych kosztów terapii konnej w wysokości 2 tys. zł miesięcznie. Pozwana powoływała się na konieczność korzystania z hipoterapii w ośrodkach w S. i w O., nie przedstawia jednak na tę okoliczność żadnych dokumentów. Sama pozwana wskazała, że dwa konie, które zostały dla niej zakupione, w tym jeden w 2014r. na jej 18-te urodziny, nie nadają się do prowadzenia terapii, stąd i bezzasadne wydają się twierdzenia o konieczności wydatkowania dużych sum pieniężnych na zakup tychże koni i sprzętu do nich. Wydaje się zatem bardziej prawdopodobne, że pozwana nie korzysta z hipoterapii, a jeździ na swoich koniach realizując jedynie swoje hobby. Zestawiając to ze stanem zdrowia pozwanej, na jaki próbują wskazać pozwana i jej matka, ich zeznania jawią się jako całkowicie niewiarygodne.

Również okoliczności w jakich doszło do zawarcia ugody alimentacyjnej budzą wątpliwości co do intencji działania samej dłużniczki. Pozwana twierdzi, że zdecydowała się na ugodę, bo sytuacja finansowa jej ojca S. M. (1) była coraz gorsza. Dodała, że wcześniej z takimi żądaniem wobec matki w ogóle nie występowała, pomimo, że tak jak mówi, matka w ogóle nie przyczyniała się do ponoszenia wysokich kosztów utrzymania córki. Matka pozwanej w swoich zeznaniach z kolei powiedziała, że zdecydowała się na ponoszenie takich wysokich kosztów utrzymania córki (2,5 tys. zł miesięcznie), pomimo zdecydowanie złej - jak twierdzi - sytuacji majątkowej, albowiem liczyła na jakieś dodatkowe dochody z działalności. Co jeszcze dziwi, w tym czasie dłużniczka prowadzi nadal rozległe interesy inwestując w zakup i sprzedaż udziałów w spółkach, a nawet udziela pożyczki Przedsiębiorstwu Budownictwa Instalacyjnego (...) sp. z o.o. na sumę 150.000zł, jednocześnie nie łącząc w ogóle na utrzymanie córki, która podobno wymagała terapii. Trudne do zaakceptowania wydaje się również to, że matka i córka w ogóle podpisują tego typu umowę, a córka natychmiast kieruje swoją wierzycelnością do egzekucji, chociaż przez cały okres 5 lat od podpisania umowy o nic się nie dopominała. Przypomnieć jeszcze należy, że ugodę podpisała pozwana, gdy miała zaledwie 13 lat. Sama jak zeznała nie była zorientowana w sytuacji finansowej swojej i osób zobowiązanych dołożenia na jej utrzymanie, a całą treść tej ugody przygotował ojciec.

Okoliczności towarzyszące zawarciu kwestionowanej umowy również zdaniem Sądu potwierdzają jaki istotnie był cel zawarcia tej umowy. Zbieżność daty zawarcia tej umowy oraz prawie natychmiastowe opatrzenie jej klauzulą wykonalności i wszczęcie postępowania egzekucyjnego, z czynnościami podejmowanymi w prowadzonym z wniosku wierzyciela postępowaniu egzekucyjnym nie jest przypadkowa. W dniu 7.01.2015 r. dłużniczka złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co spowodowało włączenie pozwanej jako wierzyciela do toczącego się z wniosku powoda postępowania egzekucyjnego Km 378/13 i uwzględnienie przysługującej jej wierzycelności w planie podziału środków z uzyskanej licytacji z pierwszeństwem wobec wierzycelności powodów. Natomiast w dniu 5.01.2015r., został sprzedany w toku prowadzonej egzekucji pojazd marki (...). Środki rozdysponowane zostały pomiędzy wierzycieli, już z uwzględnieniem kolejności zaspokojenia po dokonanej czynności uznania długu alimentacyjnego. Z uzyskanej w wyniku licytacji kwoty 25.138,33 zł powodowie uzyskali 4.202,67 zł.

Oceniając materiał zebrany w sprawie mając na względzie zasady doświadczenia życiowego, Sąd doszedł do przekonania, że celem zawarcia kwestionowanej czynności prawnej mogło być ratowanie majątku zajętego w egzekucji. Sąd uznał więc, że dłużniczka W. M. (2) dokonując kwestionowanej czynności działała z pokrzywdzeniem wierzyciela. Przyjmuje się, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę, że skutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika. Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. O świadomości pokrzywdzenia wierzyciela, istniejącej po stronie dłużnika świadczą okoliczności towarzyszące zawarciu kwestionowanej umowy. W kontekście tego, co zostało wyżej

powiedziane istnieją zatem podstawy do uznania oświadczenia o uznaniu długu i poddaniu się egzekucji z tego długu, wynikającego z umowy alimentacyjnej z córką, za czynność prawną dokonaną z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Jednocześnie, stwierdzić należy, że na skutek przedmiotowej czynności pozwana osiągnęła korzyść majątkową polegającą na tym, że jako rzekomy wierzyciel alimentacyjny (z tytułu zaległych alimentów) w drodze oświadczenia dłużniczki o dobrowolnym poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym, który będąc tytułem egzekucyjnym, po uzyskaniu klauzuli wykonalności został przedstawiony do wykonania, została w istocie rzeczy obdarowana.

Na gruncie dwóch pozostałych przesłanek przewidzianych w art. 527 § 1 k.c. należy zauważyć, że dla ustalenia, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli wystarcza świadomość dłużnika, że czynność prawną przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Świadomość ta musi istnieć w chwili dokonania czynności prawnej. Natomiast zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną na podstawie art. 527 k.c. i n. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19.09.2006 r., I ACa 1021/05, LEX nr 298435; a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19.11.1997 r., I ACa 737/97, Apel.-W-wa 1998, nr 4, s. 36).

Na tym tle, ze zgromadzonego materiału dowodowego - i co nie było kwestionowane przez pozwaną - wynika, że W. M. (2) składając w dniu 12.12.2014 r. oświadczenie o uznaniu długu posiadała wiedzę o istnieniu wierzyciela i przysługującej mu wierzytelności. Uznać również można, że miała znajomość skutków dokonanej czynności dla swego majątku w postaci skierowania na jej podstawie, po nadaniu klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, egzekucji do majątku dłużniczki. Powyższe pozwala zaś wnioskować, że dłużniczka działała ze świadomością pokrzywdzenia powoda ad 1 jako wierzyciela - wiedziała, że na skutek w/w czynności prawnej możliwe będzie skierowanie egzekucji do jej majątku i że z tego powodu powód będzie miał trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi jego pokrzywdzenie.

Z kolei w kontekście drugiej subiektywnej przesłanki wystąpienia ze skargą pauliańską, tj. by osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, godzi się na wstępie zauważyć, że osoba trzecia nie musi podejmować jakichkolwiek działań w kierunku pokrzywdzenia wierzyciela i nie musi porozumiewać się z dłużnikiem, aby można było uznać powyższą przesłankę za spełnioną. Naganna postawa osoby trzeciej, powodująca przejęcie przez nią odpowiedzialności sprowadza się bowiem do tego, że znając (rzeczywiście lub przy dołożeniu należytej staranności) charakter czynności, zdecydowała się na jej dokonanie.

Jednocześnie, co do zasady, ciężar udowodnienia omawianej przesłanki spoczywa na wierzycielu (art. 6 k.c.).

Wyjątek od tej zasady przewiduje jednak art. 527 § 3 k.c., który znajduje również zastosowanie w rozpoznawanej sprawie.

Przepis art. 527 § 3 k.c. stanowi mianowicie, że jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Ustawodawca w przepisie art. 527 § 3 k.c. ustanowił domniemanie, działające na korzyść wierzyciela występującego ze skargą pauliańską. Jeśli wykaże on, że czynność prawną dokonana przez dłużnika przyniosła korzyść majątkową osobie pozostającej w bliskim z nim stosunku, domniemywa się bowiem, iż osoba ta wiedziała o świadomym pokrzywdzeniu wierzyciela przez dłużnika. Innymi słowy, w takim przypadku wierzyciel nie musi wykazywać, że osoba trzecia wiedziała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli - bowiem okoliczność ta jest objęta domniemaniem prawnym.

W przedmiotowej sprawie fakt istnienia bliskiego stosunku pomiędzy dłużnikiem a pozwaną w chwili dokonywania czynności prawnej (złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji) nie budzi wątpliwości.

Powyższe sprawia, że okoliczność posiadania przez pozwaną wiedzy, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela objęta jest domniemaniem prawnym. Zdaniem Sądu, pozwana nie udowodniła zaś, że mimo stosunku bliskości z dłużniczką, nie wiedziała o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć.

W związku z tym stwierdzić należy, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego - powód - korzystając z domniemania prawnego określonego w art. 527 § 3 k.c., które nie zostało obalone - wykazał istnienie przesłanek określonych w art. 527 § 1 k.c.

W konsekwencji Sąd na podstawie art. 527 § 1 k.c. uwzględnił co do powoda ad. 1 powództwo w całości (pkt 2 wyroku). Sąd na podstawie art. 355k.p.. w zw. z ar 203 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie żądania zgłoszonego przez powoda ad. 2, który cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia (pkt 1 wyroku).

Sąd orzekając o kosztach procesu, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 7.125 zł tytułem zwrotu kosztów uiszczonej opłaty stosunkowej od pozwu, kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, których wysokość ustalono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. W przypadku powoda ad 2 Sąd przyjął, że nie jest on osobą przegrywającą postępowanie (a contrario art. 203 par. 3 k.p.c.). Przyjęte bowiem zostało, że wyjątkowo, gdy cofnięcie pozwu następuje na skutek zadośćuczynienia przez pozwanego w toku procesu żądaniu pozwu, pozwany może być obciążony kosztami procesu poniesionymi przez powoda. Kwestę tą wielokrotnie uwypuklano w orzecznictwie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2011, IV CZ 111/10, LEX nr 898274, postanowienie z dnia 8 lutego 2012 V CZ 109/11 Lex nr 1147814, postanowienie z dnia 11 grudnia 2009, V CZ 58/09, LEX nr 551159, postanowienie z dnia 12 kwietnia 2012 II CZ 208/11, Lex nr 1214570). Taki przypadek miał właśnie miejsce w rozpoznawanej sprawie, wierzytelność powoda ad. 2 zaspokojona została w toku niniejszego postępowania tj. w dniu 5.12.2015r.